

Buzlarla Kaplı Bir Ülke Grönland

Grönland
Danimarka'ya bağlı
özerk bir ülke.

Dünya'nın uydu
aracılığıyla elde edilen
bu görüntüsünde noktalı
çizgiyle gösterilen beyaz
renkli yer Grönland.

Grönland'ı
çevreleyen
sularda
büyük
buzdağları
bulunuyor.

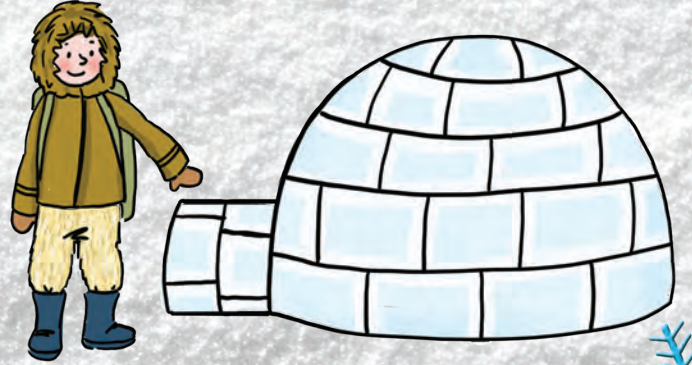
Çok büyük bir bölümü Kuzey Kutup Bölgesi içinde kalan Grönland, dünyanın en büyük adası. Bu kocaman ada aynı zamanda dünyanın en soğuk yerlerinden biri. Öyle ki sıcaklık burada kış aylarında -70 dereceye kadar düşebiliyor. Üstelik en sıcak yaz günlerinde bile 20 dereceyi geçmiyor. Grönland, İngilizcede "Greenland" olarak adlandırılıyor. Bu ad, yeşil ülke anlamına gelse de adanın büyük bölümü hiç erimeyen bembeyaz bir buz tabakasıyla kaplı.

Burada Evler Rengârenk

İnuitler eski zamanlardan beri barınak yapmak için farklı malzemeler kullanmışlar. Yazları hayvan derisinden yaptıkları çadırlarda ya da deniz kıyısından topladıkları tahta parçalarından, taşlardan ve hayvan kemiklerinden yaptıkları kulübelerde yaşamışlar. Kışlarıysa "iglo" adı verilen kardan yapılmış evlerde barınmışlar. Bu evler Grönland'ın bazı bölgelerinde hâlâ kullanılıyor.

Günümüzde iglolar genellikle ava gidildiğinde geçici birer barınak olarak kullanılıyor. Bu evler sertleşmiş kardan dikdörtgenler prizması şeklinde kesilen parçaların bir araya getirilmesiyle yapılıyor.

Grönlandlılar zaman içinde başka ülkelerden getirilen yapı malzemeleriyle modern evler inşa etmeye başlamış. Eskiden binalar hangi amaçla kullanıldıklarını belli eden renklere boyanıyormuş. Örneğin hastaneler sarı, balık fabrikaları mavi, polis merkezleri siyah, postaneler yeşil, dükkânlar kırmızı renkteymiş. Sonradan bu uygulamadan vazgeçilmiş. Ama günümüzde Grönland'daki birçok yerleşim yerinde hâlâ rengârenk evlere rastlanıyor.

Grönland'da Yaşam

Grönland'da şehirlerin tümü kıyıya yakın yerlerde bulunuyor. Yaklaşık 57.000'lik nüfusun çoğunu İnuitler oluşturuyor. Buradaki İnuitler Grönlandca konuşuyorlar.

Grönlandca Konuşalım

Hoş geldiniz

"Tikilluarit"

Merhaba "Aluu"

Evet "Aap"

Hayır "Naamik"

Michael Sewell/Peter Arnold/Getty Images TURKEY

Dijitalimaj/Alamy

Grönland'da kışın hava çok soğuk, yerler de karla kaplı olduğundan burada yaşayan insanlar sıcak tutan ve su geçirmeyen kalın giysiler giyiyorlar. Çok eski zamanlardan beri adada yaşayan İnuitler önceleri hayvan derisinden yapılmış giysiler giyorlarmış. Daha sonra buraya başka ülkelerden getirilen renkli kumaşlar ve boncuklar giysi yapımında kullanılmaya başlanmış. Bu rengârenk giysiler günümüzde yalnızca kutlama, festival gibi özel günlerde giyiliyor.

Adada neredeyse hiç tarım yapılmıyor. Burada yaşayanlar çoğunlukla deniz ürünleriyle ve avladıkları hayvanlarla besleniyorlar. Balık tutmak için bazen denizin üzerindeki kalın buz tabakasında delik açmak gerekiyor.

Dijitalimaj/Alamy

Dijitalimaj/Alamy

Grönland'da kara yolu ya da demir yolu yok. Burada şehir içi ve şehirler arası ulaşım için helikopterler, uçaklar ve tekneler kullanılıyor. Kışın haski adı verilen köpeklerin çektiği kızaklarla da ulaşım sağlanabiliyor. Ancak bu kızaklara yalnızca birkaç kişi binebiliyor.

Grönland'da Yapılabilecek Sporlar

Justin Lewis/Iconica/Getty Images TURKEY

Grönland coğrafi özellikleri sayesinde koşu, yürüyüş, kayak, dağcılık ve dalış gibi pek çok sporun yapılabildiği bir ülke. Tüple yapılan buzaltı dalışı da bu sportlardan biri.

Grönland'ın karla kaplı dağları kayak yapmaya çok uygun. Bir helikopterle dağın yüksek yerlerine çıkan kayakçılar buradan aşağı doğru kayıyorlar.

Dijitalima/Alamy

M. Gebicki/Lonely Planet Images/Getty Images TURKEY

İnuitler eskiden hayvan derisi ve deniz kıyısından topladıkları tahta parçalarından yaptıkları kanoları kullanıyorlarmış. Bu kanolar hafif olduğu ve suda sessiz ilerleyebildiği için avda kullanılmaya çok uygunmuş. Günümüzde kanolar daha çok spor amacıyla kullanılıyor.

Özellikle yaz aylarında sıcaklığın arttığı zamanlarda Grönland'ın iç kesimlerindeki buz tabakasının bazı bölümleri eriyor. Eriyen yerlerde bazen kıvrımlı akarsular oluşuyor. Bu akarsularda kanoya da binilebiliyor.

The Aschi Shimbun/ContributorThe Aschi Shimbun/Getty Images TURKEY

Grönland'da Yaşayan Pek Çok Canlı Var...

Grönland'ın buzulların dışında kalan bölümü tundralarla kaplıdır. Tundralar kışın tamamen karla örtülür. Yazın bu karların erimesiyle birlikte tundranın kimi yerlerinde su birikintileri oluşur. Tundralarda çiçekli bitkiler, çalılıklar, fundalıklar gibi çok çeşitli bitkilerle yosunlar ve likenler yaşar. Grönland'daki buzullarda ve tundralarda pek çok hayvan da yaşar. Misk öküzü, ren geyiği, kutup ayısı, kutup tilkisi ve lemming gibi.

Dijitalimaj/Alamy

Grönland'daki kutup ayıları zamanlarının çoğunu kıyılarda ve denizde yüzen buz tabakalarının üzerinde geçirir. Yiyecek bulmak için yüzerek çok uzak yerlere gidebilirler.

Dijitalimaj/Alamy

Kar baykuşları da Grönland'ın tundralarında yaşar. Erkek kar baykuşları beyaz renkli, dişileriyse beyaz üzerine koyu renk beneklidir.

Thinkstock

Kakım adı verilen bu küçük memeli hayvan da Grönland'ın tundralarında yaşar. Kakımların kürklerinde yazın ve kışın renk değişikliği olur. Yazın sırtlarındaki tüyler kahverengi, diğer bölümleri beyazdır. Kış geldiğindeyse kahverengi tüylerinin yerini beyaz tüyler alır. Yalnızca kuyruklarının ucunda siyah bir bölüm kalır.

Misk öküzleri de tundralarda yaşar. Sürü halinde dolaşan bu hayvanları uzun ve sık tüylü kalın kürkleri soğuktan korur.

Dijitalimaj/Alamy

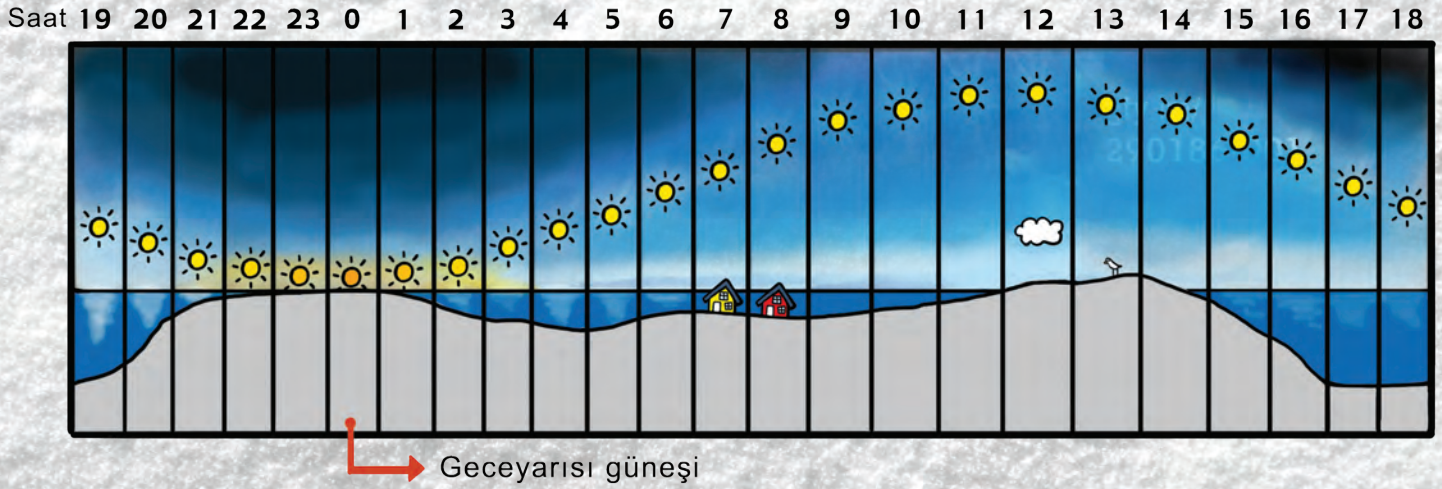

Rengârenk Kutup Işıkları

Kutup ışıkları Dünya'nın kutuplara yakın bölgelerinde gözlenen bir doğa olayıdır. Mor, kırmızı, mavi ve yeşil renklerdeki kutup ışıkları Güneş'ten yayılan parçacıkların Dünya'nın atmosferine girmesiyle oluşur ve yalnızca bazı kış gecelerinde görülebilir. Grönland'da eylül ve nisan ayları arasında eşsiz güzellikteki kutup ışıklarını izlemek mümkün.

Gece Yarısı Güneşi

Dünyamız hem kendi çevresinde döner hem de Güneş'in çevresinde dolanır. Dünya'nın eksenini eğik olduğundan kuzey kutup noktasında ilkbahardan sonbahara kadar (21 Mart - 23 Eylül arası) Güneş hiç batmaz. Sonbaharla ilkbahar arasındaysa (23 Eylül - 21 Mart arası) kuzey kutup noktasında Güneş hiç doğmaz. Grönland kuzey kutup noktasına yakın bir yerde bulunduğu için adanın kuzeyinde yılın birkaç ayı Güneş hiç görülmez.

Güneş Grönland'da hiç batmadığı zamanlarda geceyarısı ufuk çizgisine kadar alçalır ve sonra yeniden yükselir. Buna "geceyarısı güneşi" denir. Yukarıdaki resim, Güneş'in bir gün boyunca ufkun üzerindeki hareketini gösteriyor.

Bilge Nur Karagöz
Çizim: Pınar Büyükgöral